

PRZEDSIĘWZIAĆ (221) *vb pf*

przedsię wziąć (193), **przedsie wziąć** (27), **przecię wziąć** (1); przedsie *KromRozm I* (3), *KromRozm III* (3), *OrzRozm* (2), *OrzQuin* (4), *BielSpr*, *Oczko*, *KochWz*, *KochPam*; przedsię : przedsie *LibLeg* (2:1), *RejPs* (1:2), *KromRozm II* (1:1), *Leop* (1:2), *BielKron* (3:1), *Mącz* (51:2), *MycPrz* (1:1), *SkarŻyw* (3:1); przedsię : przecię *ActReg* (5:1).

wziąć przedsię (113), **przedsię wziąć** (108); wziąć przedsię *March¹Wiet*, *OpecŻyw*, *RejJóz*, *LubPs*, *OrzQuin* (3), *SarnUzn*, *SienLek* (3), *RejAp*, *BiałKat*, *GrzegŚm* (2), *BielSpr*, *RejPosWstaw*, *Strum*, *SkarJedn*, *KochOdpr*, *Calag*, *KochPs*, *CzechEpPORz* (2), *KochWz*, *KochPam*, *KochPieś*, *GórnTroas*, *KochAp*, *WujNT*; przedsię wziąć *BielŻyw*, *MurzHist* (2), *KromRozm III* (3), *Diar*, *BielKom*, *BielKron* (4), *KwiatKsiąż* (2), *OrzQuin*, *GrzepGeom*, *KuczbKat*, *WujJud*, *WujJudConf*, *RejPosRozpr*, *MycPrz* (2), *BudNT*, *Oczko*, *BielSjem* (2), *GostGospSieb*; wziąć przedsię : przedsię wziąć *LibLeg* (2:1), *RejPs* (2:1), *KromRozm I* (1:2), *KromRozm II* (1:1), *GliczKsiąż* (3:4), *Leop* (1:2), *BibRadz* (1:2), *OrzRozm* (1:1), *Mącz* (15:38), *GórnDworz* (6:3), *RejPos* (6:3), *RejZwierc* (9:2), *CzechRozm* (3:2), *ModrzBaz* (1:1), *SkarŻyw* (3:1), *CzechEp* (19:6), *NiemObr* (2:2), *ActReg* (3:3), *Phil* (1:1), *LatHar* (1:2), *SarnStat* (2:3).

Pisownia: wziąć przed się (68), wziąć przedsię (45); przed się wziąć (85), przedsię wziąć (21), przedsięwziąć (2).

wziąć ... przedsię (33) [wyrazem wtrąconym jest: dopełnienie z przydawkami (15), „to” (7), „co” (6), inne jednosylabowe zaimki (5)], przedsię nie wziąć (2).

Oba e jasne.

inf przedsię wziąć, wziąć przedsię (38). ◇ *fut 1 sg* wezmę przedsię, przedsię wezmę (10). ◇ *2 sg* weźmiesz przedsię, przedsię weźmiesz (7). ◇ *3 sg* przedsię weźmie, weźmie przedsię (10). ◇ *1 pl* weźmiemy przedsię, przedsię weźmiemy (9), weźmiem przedsię, przedsię weźmiem (2) *SienLek*, *GrzepGeom*. ◇ *2 pl* weźmiecie przedsię, przedsię weźmiecie (2). ◇ *3 pl* przedsię wezmą (2). ◇ *praet 1 sg m* wziąłem, -m wziął przedsię, -em, -m przedsię wziął (16). ◇ *2 sg m* -ś przedsię wziął, wziąłeś, -ś wziął przedsię (8). ◇ *3 sg m* przedsię wziął, wziął przedsię (21). *n* przedsię wzięło (1). ◇ *1 pl m pers* -smy przedsię wzięli, wzięliśmy, -smy wzięli przedsię (10), -chmy przedsię wzięli (1) *BibRadz. subst* -śmy przedsię wzięły (2); -śmy (1), -smy (1) *BielSjem* (1:1). ◇ *2 pl m pers* -ście przedsię wzięli (1). ◇ *3 pl m pers* wzięli przedsię, przedsię wzięli (7). ◇ *plusq 1 sg m* -m był wziął przedsię, -m, -em był przedsię wziął (4), wziąłem był przedsię (1) *CzechEp*. ◇ *3 sg m* był przedsię wziął, był wziął przedsię (3), przedsię był wziął (2); był wziął przedsię *BibRadz*; był przedsię wziął : przedsię był wziął *Mącz* (2:2). ◇ *3 pl m pers* byli wzięli przedsię, byli przedsię wzięli (4). ◇ *imp 2 sg* weźmi przedsię (11), weźm przedsię (1) *LubPs*. ◇ *3 sg* niech, niechaj weźmie przedsię (2). ◇ *1 pl* weźmimy przedsię (7), przedsię weźmmy (1) *KromRozm I*. ◇ *2 pl* weźmiecie przedsię (1). ◇ *con 2 sg m* byś przedsię wziął (1). ◇ *3 sg m* by wziął przedsię, by przedsię wziął (6). ◇ *3 pl m pers* by przedsię wzięli (2). ◇ *impers fut* przedsięweźmie się (1). ◇ *praet* przedsię się wzięło (1). ◇ *part praet act* wzięwszy przedsię, przedsię wzięwszy (25).

Sł stp, Cn brak, Linde XVII – XVIII w.

1. *Powziąć zamiar, postanowić; constituere, decernere, habere in animo, instituere (in animo), intendere (consilium), proponere (animo a. sibi), statuere* *Mącz, Calag; animo destinare a. intendere, apud animum statuere, cogitare, deliberatum habere, facere* *Mącz; animum inducere* *Modrz; captare quid consilii, invenire* *Calag [w tym: co (64)] (82) : LibLeg 7/98v; MurzHist N3; BibRadz *4v; prosił [Krzysztof Kolumb] Krolá Páná fwego áby mu w thym pomocen był/ co przed fie wzięł/ w dąlekie Kráiny ná morze záiechác* *BielKron 440v; Cancellus sibi circumscribere vel circundare, Yednę rzecz przed fie wzyác. Cyl sobie wftáwić. Mącz 33a; Animo aliquid finire, Wzyác [!] co przed fie/ álbo włózić sobie co. Mącz 127d; Non erat obscurum quid homo improbus ac nefarius cogitaret, Nie táyemno było co zły człowiek przed fie był wzięł/ álbo ná co fie íádził. Mącz 257a; Nihil mihi potius fuit, quam ut Masinissam convenirem, Nioczem bárziesy nie ítał álbo nicem był przed fie nie wzięł. Mącz 316a; Urgere institutum, Pochádząc fwym przedfie wzięciem/ przinąglác temu co fie przed fie wzięło. Mącz 508c, 48d, 57d, 63c, 65a, 83b [2 r.] (26); *RejPosWiecz*³ 98v; ále gniewliwy [jest ten] czo iuz wziąwfzy czo przed fie iuz fie vłtháwiczniesy gniewa *RejZwierc 75v; Strum A2v; Calag 294a; kwapmy fie wdrogę/ ktorálfmy przed fie wzięli* *SkarŻyw A4v, 165; Stáraymyfz fie o tę rzecz/ cófmy przedsię wzięły* *BielSjem 11; WujNT 233.**

przedsię wziąć jak [w tym: tak (5), jako (2)] (7): Constitutum est mihi, Vdałem fie ná to/ tákem to przedfie wzięł. *Mącz 412c; Ita ut facere instituit, Tákyáko vmyślił vczinić/ álbo yáko przed fie wzięł. Mącz 413b, 50a, 341b, 391b, 412b; RejPos 119.*

cum inf (5): Stat conferre manum Aeneae, Pewniem przed fie wzięł potykác fie s Aeneáfem. *Mącz 417c, 48d; Iam to dawno pred [!] fie wzięł/ Rzekł p. Koftká/ dobrze dzierzeć o białychgłowach/ y bronieć ich podług możności. GórnDworz Gv, T2; A Boże day/ áby tácy przedfięwzięli czáfu pokoju pohámowác fie od niepotrzebnych nakładów* *ModrzBaz 119v.*

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: aby, iżby] (3): *Mącz 48d; gdy iufz miał nád íześcdzieśiat lat/ wzięł to przed fie/ áby ofiárę Pánu Bogu znáwrocenia grzełfnych czynił* *SkarŻyw 106; SarnStat 18.*

W zdaniu względnym, w którego członie nadrzędnym jest orzeczenie: (prze)trwać (2), (do)konać (2), sprawować, wypełnić [cf Zwroty s.v. „przedsięwzięcie”] (6): Bo áczyby czás náłożył yákiłz kolwyek/ á wnim fie nye pilnye vczył/ áni theż wtem coby przed fie wzyál przetrwał/ czás on nye vzyteczny [...] będzysy. *GliczKsiąż Nv; á oná mu ktemu miáła dopomoc/ iákoby they rzeczy ktorą przed fie wzyál/ dokonał. BielKron 54v; Acer et industrius in rebus agendis, To co przed fie weźmie/ to pilnie á rządnie ípráwuye. Mącz 169b, 446c; BielSjem 18; áby [śludzy Twoi] zá ofobliwą obroną y pomocą twoią/ to wfzytko co z dárú twego przed fie wzięli/ álbo obiecáli/ ochotnie wypełnili* *LatHar 628.*

Zwroty: »przedsie postanowienie wziąć« (1): niech więcýy niegrzéfzenia przed fye poftánowienie wziąwfzy/ Páná Bogá chwali *Oczko [40]v.*

»radę [= *zamiar*] przedsię wziąć« = *consilium capere a. intendere* *Mącz [szyk zmienny] (5):* Vertere vela Proverbium, Zagle obrócić/ to yeft/ ynfzą radę przed fie wziąć. *Mącz 486a, 352d, 423d, 445a; radę niepobożną wzięł przed fye/ że dał potáiemnie Sinátá zábić. KochWz 138.*

»umysł [= *zamiar*] przedsię wziąć« (2): boszmy then vmysl przed syą wfzyaly ysz przyálfny they y milófczy przeczywko ye⁸⁰ M. braczkyey nygdy nyeodmyenyemy. *LibLeg 7/36v; BibRadz 206a marg.*

a. *Powziąć zamiar przedstawienia w tekście (15)* : *KromRozm II* n2v; Iż tedy tę rzecz którąmy teraz wtem położony przed się wzięli/ zámknemy krotko/ vczynym dofić themu o co rzecz idzye. *GliczKsiąż* M7; Parergon seu parergum, dicitur quod alicui rei praeter propositum additur, Wfzeláka rzecz która z nienaczká dla prziochędożenia álbo ynfzey przycziny á nie z potrzeby bywa przidána tey rzeczy którąmy przed się wzięli/ yáko powiedáyac yáką hiftorią nieco fie k temu z nienaczká przitoczy námniey ku hiftoriey nie należąca *Mącz* 278a; *SienLek* 143v; Tedy to wśzytko co mowi/ nic ku tey rzeczy nie należy/ y więcey tym *X(iądz# K(anonik) [Powodowski]* nieumieiętności fwey/ pińmá ś. niż rzeczy którą przed się wziął/ dowodzi. *CzechEp* 294, 89, 151; Iuż tedy zá pomocą páńfką wezmę to przedsię/ czymbych zacność y pewnoś pińmá ś. okazać [...] mogł. *NiemObr* 68.

cum inf (1): wziąłem przedsię náprawić/ á w porządek przywieść/ Lékárftwá końfkie/ od tegoż Wydawce podané *SienLek* 164v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [aby, żeby (4), zaimek pytajny (2)] (6): *GliczKsiąż* A4v; weźmiemy przedsię to czymby póspiech mogł być ku poczęciu/ y iákoby poczęcie mogło być poznáne *SienLek* 111v; *GórnDworz* Bv; tylko to przedsię weźmiem/ iáko ten Lan ma być mierzan. *GrzepGeom* L2; iż on [*Daniel*] po opifánii z początku tey káp. trzech pierwśzych [*monarchij*]/ wziął to potym przedsię/ żeby też y czwartą z nich nátráfzliwřą [...] opifał *CzechEp* 371, 190.

2. *Wziąć za przedmiot rozmyślań, omówić, rozważyć; adicere animum, considerationem intendere, inspicere, suscipere* *Mącz* [w tym: kogo, co (55)] (56) : iij gdy na wás przydą przeciwności ij cięśfkofci/ wezmiecie przed się bożé vmęczeniujé *OpecŻyw* 99v; Weźmiř to wśfytko pińánye przedfye/ á ktemu też przylož to/ co nyedawno de Interim pińał/ ogládař yáńnye/ yáko fye dáleko yedno od drugyego odłtrzęła. *KromRozm I* H4; Ale daymy im pokoy/ Sáмого Lutrá przed fye weźmmy. *KromRozm I* H4; *KromRozm II* r4; *KromRozm III* A6v, I5v; *Diar* 86; Weźmimy ten przed się podobny przykład. *GliczKsiąż* H5v; In alteram partem considerationem intendamus, Weźmiemy drugiey ftrony rzecz przed się/ obaczmy á rozbierzmy drugą ftronę. *Mącz* 445a, 162a, 191c, 287a, 406a; *OrzQuin* I; *SarnUzn* F5; byli ludzie/ [...] kthorzy ledá czo wzięwřy przed się/ dobrze o tym mowić/ y pińać vmieli *GórnDworz* K5v, C8, Z6; *GrzegŚm* [A4]v, 7; y tedy fą przyczyny/ z ktorych ma káždy áby iednę przed się wziąć/ chceli pobożnie [...] záczac Małżeńftwo. *KuczbKat* 255; *RejPosRozpr* b3; *RejPosWstaw* 21; *BudNT przedm* b3v; *CzechRozm* 3, 103v, 104v, 242v; Weźmiemy przedsię infzych [*autorów*]/ nieco w tey mierze ftátecznieyfzych. *CzechEp* 41; IVż się [...] dwoie ksiązek ná Wędzidło I.M. *X(iędza) K(anonika) Poznańfkiego/ Hieronimá Powodowfkiego/* [...] ile mogło być nakrotcey fkończyło: iuż też čás trzećie wziąć przedsię *CzechEp* 322, 15, 93, 105, 202, 223 (15); *NiemObr* 6, 7, 82; naydzie się kto drugi/ co [...] weźmie przed się z Gréckiego/ ábo z łácińfkiego ięzyká co ofobliwřégo/ czym pokaże/ iż naród nářz/ rozumém/ y náukámi/ z ludźmi gorętfzégo kráiu/ zrównáć záwdy może. *GórnTroas* 5; *LatHar* 199, 665; A ci Deputáci mieli ftátut polłki przed się wziąć, á mieli z nim co nabliżey oné práwá Litewłkie zgodzić. *SarnStat* 57, 1005.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: zaimek pytajny] (2): Naprzod nyechay tho káždy weźmye przed się/ á v fiebye pilnye vpyáftuye/ yáko wyele pożythecznych [...] pożytkow ma wfobyte náuká. *GliczKsiąż* G7v; *SkarJedn* 334.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia bliższego w zdaniu nadrzędnym (1): Weźmiŕz też przed ŕię onego Pátriárchę dziwnego Iozephá ŕwiętego/ iáka też byáá ŕprává okoá niogo/ y iákie byáá dziwne poŕtępki iego *RejZwierc* [203].

Zwrot: »przeŕsię wziáć ŕobie na pomoc« (1): gdy ty dwie rzeczy przed ŕię weźmieŕz łobie ná pomoc/ tę niewinná ŕmierć Páná ŕwego/ á tę ŕwiętá pokutę á vznánie w imię ŕwięthe iego/ iŕ ŕie obaczyŕz w złóciach ŕwoich/ [...] oto iuŕ będzieŕz miaá wielki cel á wielki ŕtopień do tey káŕki Páná ŕwego *RejPos* 116v.

Szeregi: »wziáć przeŕsię i rozbierać« (1): Tu gdyby ŕię godziáá/ ty áamy ŕłowá X*(iędza)* K*(anonika)* [*Powodowskiego*] wziáć przeŕsię/ y ony áamy rozbierać: y z nich Antychriŕtá [...] pokázowáć/ nie byáoby nic áatwieyŕzego *CzechEp* 327.

»wziáć przeŕsię a uwaŕzyć« (1): WEzmi przedŕię/ Narodzie Ruŕki/ á vwaŕz pilnie: w iákim niebeŕpieczeńŕtwie zbáwienia twego ieleŕŕ *SkarJedn* 334.

3. Wziáć pod uwagę, uwzględnic; colligere *Mącz* [kogo, co] (20) : Slyemi wam Regęŕtra ŕzkod tich ktore ŕŕye mienyá lidvie Częŕŕarłczy od poddanich naschich thi wezmieczie przed ŕye y onich ŕye dowyedowacz bedzieczie *LibLeg* 11/81v; *GliczKsiąŕ* K5v; *OrzRozm* T2v; [*Luter do Melanchtona*]; bądŕz tego pewien/ yŕ náŕze rzeczy Pan Bog przedŕię wziáá y ŕtrzeŕe ich/ krom náŕzey prace *BielKron* 209v; *Mącz* 187c; *RejAp* 176; *BiałKat* 91; *RejZwierc* 153; Wiele też ieleŕ obyczáaiow ŕtánowienia woyká/ ktorymi gdy ŕie rŕádnie ŕpráví á ŕzykuie ku potrzebie [...] / ŕnádnie moŕe nieprzyiácielá poŕzyć/ wziáwŕzy przed ŕie ty rzeczy z baczeniem dobrym/ ktore ŕá s pomocá/ á ktore ná przekázie bywáia. *BielSpr* 20; *MycPrz* I [A3]; *CzechEp* 21, 48; Co [*to, o czym napisaáem*] gdy W.M. będzieŕz raczyá wziáć przeŕsię: iákoŕz nie wátpię iŕ W.M. wezmieŕz: tedy nie tylko mnie rzecz miá y wdzięczná vczyniŕz: [...] ále też [...] *CzechEpPORz* **2; wezmi WKM przed ŕię Zygmunta dziada ŕwego powaznosc, aŕStefana męŕstwo *ActReg* 31; ieleŕliby tá Correcturá praw doŕzłá/ tedy poáowicá więŕŕzá Panom Correctorom vbędzie pracę/ [...] gdy ten móy porŕádek przed ŕię wezmá. *SarnStat* *4v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: iŕ, ŕe] (5): Niech to Litwá weźmie przed ŕie/ iŕ Vrodzóny Polak cztęŕzy rzeczy wááŕné ma/ ktorymi hárdym y wŕpániáem człowiekiem międy nayprzednieyŕzymi ludŕmi ná ŕwiećie ieleŕ. *OrzQuin* Q2v; Ale ach nieŕtotyŕz bychmy to przed ŕię wzyáć chcieli/ iŕ iáko ieleŕ długe oczękawánie iego/ tákŕe bezpochybnie bywa długe nie odmienioná pomŕtá iego. *RejPos* 197v, 163; *MycPrz* I A2; *ActReg* 148.

4. Powziáć zdanie, przekonanie [co] (5) : Wŕŕyŕtcy nyewyerni [...] fáłŕywyte ye [*Pismo ŕw.*] przywodzá/ nye według myŕli duchá S. ále według ŕwych dum/ ktore przed ŕie wzyęli *KromRozm* I M2v; iedno trfai ŕtále wty nadziej/ ktorás rás przed ŕię wziáá/ o boŕzy przeciw tobie miáóci *MurzHist* Mv; *KwiatKsiąŕ* E2v; Neque illi quicquam deliberatius fuit, quam me, Nic nie miaá pewnieyŕzego v ŕiebie/ áábo nic báŕziey przed ŕię byá nie wziáá. *Mącz* 191c.

przeŕsię wziáć jak (1): Certum est, Pewno yeŕt/ takem to przed ŕię wziáá *Mącz* 50a.

5. Wziáć na pomoc, umocnic ŕię myŕlá o czymŕ [co] (3) : By ŕie też zruŕŕyli roŕliczni narodowie chcáć mnie zniŕŕczyć/ á pan będzie ŕtáá ná pomocy moiey wziáwŕŕy imię iego ŕwięte przed ŕię vczynię wŕŕelyáká pomŕtę nád niemi. *RejPs* 173v; nie ogládáli ŕie ci/ o niepodobny bród ŕie kuŕzáć/ ná to co zá nimi byá: [...] ále wolnoŕciá Polká zápaleni/ wziáwŕzy poczciwoŕć ŕwá/ á miáóć Króáá ŕwoiego

przed sie/ nie iecháli áni pływáli/ ále ná kóniech fwych po wodzie lecieli ná onego Moskiewskiego Tyránná *OrzQuin* R; wziąwłszy tę mocną wiarę przed fię á tę mocną nadzieię swoię o Pánu swoim/ wynidź s tych kráin Tyrńkich tego mizernego świátá *RejPos* 205v.

6. *Zechcieć, uczynić przedmiotem starań, dążeń* [co] (5) : ale o drugie idzie ktorých affecti rozumem moderowac, ydod obrego wiesc trzeba Coabys sam̄ w̄m̄ przed się wziąć raczeł barzow̄m̄ prosiemy. *ActReg* 13.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: żeby, aby] (4): Lecz iefli płomień [miłości] nie zgálnie/ [...] w ten czas Dworzánin ma tho vmyflić/ y ftátecznie wziąć przed fię/ áby w lewo nie záchodził/ á fprofney miłości nie náfládował *GórnDworz* Mmv; *CzechRozm* 58; Abowiem gdyby to wziął przedsię [ksiądz *Powodowski*]/ żeby nas ku żywotowi Chriftyánńkiemu fłowem Bożym vpominał: rychleyby nas zniewolił *CzechEp* 177; *Phil* B3.

7. *Uczynić, przystąpić do działania; postąpić jakoś; conari Vulg, Mącz; sibi assumere Vulg; instituere Mącz* [w tym: co (49)] (50) : Vftalże czárt zá tym? Nye: Ale iną przed fye wzyął: Wrzucił [...] myedzy ludzye proste/ [...] wąpliwość o kołcyele tym Krytułowym *KromRozm III* A2; Połpolicye ktho chce áby po Nyemyecku vmyał/ do Nyemyec potrzebá áby drogę przed fię wzyął. *GliczKsiąż* L2; *Leop 2.Par* 31/21, *2.Mach* 4/41; Wízakoż ten który oto pracą tę przedsięwziąwłszy podał ią miedzy ludzi/ iż ták doftátteczney pomocy nie miał/ [...] nie dziw tedy iż to przełożenie iego iest niedofterteczne *BibRadz* *4v; *OrzRozm* D; *BielKron* 117; Twoimem [*Ubertyna, księcia padewskiego*] tedy imieniem ty máluczkie kxiążeczki przed fię wziął *KwiatKsiąż* A4v; *Intermissa studia revocare*, Wroćić fię do opufzczonych nauk/ álbo záś przed fię wziąć. *Mącz* 505b, 63b, 413c; cóżkolwiek przed fye wezmę/ wśytko mi z rąk páda *OrzQuin* H4v; A czyiá będzie grá naytrefnieyfa/ thę W.M. przed fię wezmiecie. *GórnDworz* C3; *RejZwierc* 155v; *KochPs* 4; *KochPam* 84; bo dosć długo [...] doma siedział wziąwłszy przed się actiones publicas *ActReg* 96, 94.

przedsię wziąć jak (1): Bo gdyby mie Cefarz okłamać chciał, mufiął by to inak przed fię wziąć *BielŻyw* 65.

Ze zdaniem dopełnieniowym [aby (1), że (1)] (2): który [kapłan] gdy to przedsię weźmie/ áby fprawował który Sákráme^{nt}/ y fłowá wymowi/ [...] tedy ták iuż wąpic niepotrzebá/ że łam Pan Bog niewidomie on Sákráme^{nt} poświęca *WujJudConf* 166v; Przetoż wziąłem też to był przedsię/ [...] zem o tym kśiążki nápił *CzechEp* 5.

Tworzy połączenia o znaczeniu czasownikowym precyzowanym przez rzeczownik dopełnienia [np. *wiarę przedsię wziąć = uwierzyć*] (7): *RejPs* 51v; weźmimy przed fię táką ftałą wiarę/ iáko byli ci ludzie fwieci [!] wzięli *RejPos* 37; *WujJud* 206v; *SkarŻyw* 13; ci ktorzy vpornie rebellią przeciw nąm y Oiczyźnie byli, [!] wzięli przecię [...] nie czynili na Seimikach buntow *ActReg* 134; kiedyby kto przedtym/ áby w puł tákie obmyśławanie przed się wziął [...] dośkonáleyby to był podał. *GostGospSieb* +4v; Tákże y ftany Wielk. X. Litewkiego, Roku 1569. korrecturę Praw fwych z tákim wważeniem, y z tákim ftaraniem pilnie byli przed fię wzięli, że [...] *SarnStat* 57.

W połączeniu z rzeczownikiem określającym przysłówkowo sposób postępowania [np. *smiałość przedsię wziąć = śmiało postąpić*] (11): Y wziąles przedsię fwą wołá *RejJóz* F5; Chciey przed fię wzyąć cnotliwą ćirpliwość *BielKom* F7v; *GórnDworz* Hh2; *RejPos* 75; A ták poćiwy człowiek wważywłszy

łobie thy wtydliwe zbytki/ co s thákiego wżetecznego obżárftwá łnádnie przypásć mogá/ wziáwłzy rozum/ cnotę/ á boiaźń bożá przed fię/ może to w łobie łnádnie záhámowác *RejZwierc* 60v; Gdy kto nád wżytko počćiwość/ Wziáwłzy przedfię/ á wzgárdzi/ złość/ Ten iedno źiwie w rołkofzy *RejZwierc* 232v, 51, 76, [78²], 79v; A mocnieyłzy zálfię nád ty iestem/ ktorzy [...] dla boiaźni łmiałóści przed fię wziác nie chćá. *Phil* N3.

W połączeniu z rzeczownikiem i jego przydawką określającą przysłóvkowo sposób postępowania [np. wziác przedsię myśl stateczną = postápić statecznie] (8): Powłtań y ty Báráku weźm przed fię myłł łtáteczną *LubPs* hh; *Leop Sap* 19/3; Ale ty iedno weźmi przed fię łtáłe á wierne łerce ku temu Pánu łwoiemu *RejPos* 107; *RejZwierc* 152v, 167; Bo trudno temu/ ktorzy przywyłł źle czynić/ wziác przed fię nowy náłóg dobrzeczynienia [*novum induere habitum*] *ModrzBaz* 12; Włtytkim [!] wam iest łwiádomo/ iákim ia był żywot wził przedfię *KochOdpr* B3v; *KochPieś* 51.

W charakterystycznych połączeniach: przedsięwziác kórrrekturę, obmyłławanie, pieczq, rebelijq, staranie, wiarę, [jaki] żywot; przedsięwziác bojaźń bożq (4), cirpliwość, cnoty (2), počćiwość, prawdę, stáłość, swq wolq, łmiałóść; przedsięwziác [jakq] myłł (4), [jaki] náłóg, [jaki] serce, [jaki] żywot.

Zwrot: »przedsię wziác radę [=działanie]« [szyk zmienny] (2): A ták y ia tę rádę przed fię wezmę ábych mu fię poruczyl á wziál go zá bogá *RejPs* 136; *KochAp* 6.

a. Uczynić przedmiotem swego działania (1) : Wziáłem przed fięłmięłłnego [!] á krotofilnego Marchółtá gadánie z Salomone^m/ ktorzy moym włáłnym náłádem [...] wyłózon iest wpolłkie złáćiny. *March¹Wiet* Av.

Cf PRZEDSIĘWZIĘCIE, PRZEDSIĘWZIĘTY

KW, (ALKa)